

သက္ကတိပထမ
ဖောက္ဂုံချင်မန်
ပုံက်ပေါ်ပတိုက်ဂက္ကမန်ခေတ်ကာအဲ

ချိ။
နားဗညာဟံသာ

မူဟိုတေးဒက်ပတ္တန်ပေါ်ရော့ - ဗွဲကိုပို့ကြာ ကောန်ပေါ်ကဗိုလ်(နှီ)စွဲ ကောန်ပေါ်ချင်မန်တိ) ဘာဂုံးမြိုင်ကိုဟ်ကောတ်တဲ့အိုတ်ရဲ၊ ပေါ်မွဲမွဲစွဲ တိုင်ဗုံးပေါ်သွင်အိုတ် တင်ရန်ထုတ်ပေါ်သွင်အိုတ် ညံ့ငွေအင်နွေ့ဂုံးကောန်ပေါ်ကော်ကိုပို့သွင်ပေါ်ကဗိုလ် မားရေင်တွင် ဓမ်က်ရုပ်ရောင်၊ ပေါ်စွဲ အတိုင်းရှင်တရာပေါ်ကော်လာလာလို ပေါ်ပတိုက် ဆီကျောင်နာနာ ကြက်ဒေးကောတ်အာ တာလျှိုင်တဲ့ ဒေးပမ်က်အာရုပ်ရောင်။

မွတ်(၂၀/၃၀)သုံး မိပ်ကျောန်ကမ္မာန်ကော်ကဲ့မြင် ကျောန်ဖော်သွေ့ဖော်မြင် တန်တကိုအကဲအရာကော်အစောင်ရှု၊ ညားကိုညားကျောန်ကျွင်ရှု ဖော်ကျောန်မြင်ရှု ရှုင်တရာ်လိုလေးလပ်တဲ့ အတိုင်လေးလပ် ရှုင်တရာ် ညံ့ငွေ့ခံငွေ့နဲ့ မူဇေားကျောန် မူဇေားကေတ်တာလျှိုင် သို့လိုဒေးပြိုင်သွဲနဲ့ကဲ အခဏ်လိုဒေးပဲပေါင်

တင်နေ့ပန်တင်စွာ သော်လိုသီကိုယူလညှတ်ကောတ်လပ် ဖျိုက်ချိုက်ပောင်ပောင် ကူးကူးမေးမဲ့မွှေမိန့်ဝိုင်မှူး ဖော်ရှု အင်ဒွဲရ။ သာ့စေရန်ပုံးပိုင်စမ်းတို့ ရှင်တရာ့ဖော် တင်နေ့တွေအဲဖော် ပုံးပိုင်စမ်းတို့ခပါ ကို စေရန်ဂိုင်ကောတ်ဖော်မှူး ဖော်ပုံးအင်ဒွဲရ။ ဖော်စွာ ကမ္မာန်မိုးပြီး မိုးဟန်ပါပိုးပောင် ရှိသို့ ကျောန်ကမ္မာန်ကောင်ကာ ကောန်ချင်ကောန်ကျောန်ရှုရ။ ဟိုတ်နူမိုးဟန်မြိုင် တုပ်စိတ်တဲ့ ကျောန်မံင် သွက်ပုံးကျောန် ကောင်ကာ ကောန်ချင်ကောန်ကျောန်မြိုင်တဲ့ “ဖော်ပရောင်ချင်ကျောန်”သို့ ခုတ်ခက်ကျောင်ယူ ရ။ ပူးအရာသော်လိုဂိုင်စမ်းတို့ အဓိပါယ်ဖော်စွာ စပ်ကိုလညှတ်ပရောင်ချင်ကျောန် ဟိုတ်မွဲကိုမြဲ ချုံတွဲဟန်ခြားလော် ကိုလော် “ဖော်(ဂါ)ပါတီ”စွာ အတိုင်မိုးဟန်ကျောန်ဖော်ကိုင်သီကိုတုပ်လုပ်စိတ် ဒုပ်ဂိုင်ကောတ်လပ်ရှု မြှုမိုးဟန်ကျောန်ဖော်မြဲစွာ ဟွာမြဲရှုသော် ဟွာမြဲကိုချင်ပတော် ဟွာစွာလုပ်မေးလုပ်စိတ်သွားလျှင် ဟွာသွားစိတ်သွားမြှို့အကြားပူး ကူးပူး မိုးဟန်မြဲကိုမြဲမှုး နှုတ်ကိုကျွန်းဖော်မြဲထက်ကားပြီးရောင်။

ပွဲခေတ်ပို့ကာအဲ ငက်္ခားကမျိုင် မံက်ကျွင်တဲ့ ငက်္ခားလုံးကလောင်ဆုတ်ယောင်နှစ်အာရာ။ ဖွဲတွေ့
ငက်္ခားမန် မသွေသိနိုင်ပဲ့တို့ ချင်သော်မျိုင် မွဲငက်္ခားကိုမွဲငက်္ခားမံက်ကျွင်ရှာ။ ဆား-ငက်္ခားကမျိုင်(ပါ)ဖော်
ကမျိုင်ငံ ဟံဒုဒ်စမ်တတ်လပ် လတူသာဝရရဲ့၊ လတူတင်ရန်တွေ့အဲ လတူဂုဏ်တရကော်လတူရရှင်ဂိုင်ကေတ်
အတိုင်သွော်ဖော်ကော်တဲ့ အွာကိုကွဲး ကိုပြသကိုပြကိုကောနဲ့ ပြသွာမံက်ကျွင်တဲ့ ငက်္ခား(ပါ)ဖော်လုံး
ဒေါ်ယောင်နှစ်အာရာ။

ჭွဲသရှင်တူနဲ့-ဟောပို့မှုးစွဲ မိဟ်ဂမျိုင်တူပိုတ်တဲ့ နကိုတင်ရန်တွေအဲတူပဲ၊ သဘ်ဓရတူပဲ၊ တိုင်ပွတ်ပဲ၊ ဓရဒုဇ်ဂိုင်ကေတ်တူပဲတဲ့ ဒုၢ်ချိုတ် ဒုၢ်ဖော်လမျှဲ ဒုၢ်စောက်ကာယ ဒုၢ်သူးဖို့အတွေကော်တဲ့ သွက်ကောန္တချင် ကောနကွာန်တအဲ ဂုံးမံင်အားးဗွဲမသုဟ်တာ၊ ჭွဲမလိုပ်စုံယောပ်ယျာ၊ ჭွဲမကိုတ်ညီကို အခိုင်ကော်အကားအရာ ပဲချင်မိဟ်တဲ့ ကြိုက်ပ်ရ။ ဟောပွဲတ်မှုး ဒေးပင်းဒေးကိုပင်းပင်းရ။ ကောန္တဟောပွဲတ်မှုး ဒေးကို ဒေးကိုဒုၢ်ဒုၢ်ဖော်ဒေး။

ဖော်ချိန်လျှမ်း ဒေါ်ထံကိုလာသူရ။ ဖော်လညှတ်အစောင့်များ ဒေါ်ကိုအခိုင် ဒေါ်ကေတ်အခိုင် သို့ကိုရ။ ဖော်စိပ်ကရေးများ ဒေါ်ရဲ့ရှင်နဲ့ကဲတို့ရ။ ဂူးတွဲပော်အေးကျိုက်ကေတ်လပ်တဲ့ ဖော်တွဲ ဒေါ်သွေးတန်ကိုကျွေးမှုရ။ ကုန်းတွဲ ဒေါ်သွေးတန်ကိုပော်ရ။ ဖော်ကိုကဲကူး ကုန်းတွဲပော် (၁) မိုဟ်ကျောန်ပော်ကို မိုဟ်ဟွာပြောပြောပဲ ဟွာပဲပဲတော့ ဟွာ ဆက်စပ် ဟွာအုပ်သာမိုင် ဟိုတွဲမွဲကိုရှိဟိုမွဲများ မိုဟ်အုပ်ဖွံ့ဖြိုးကိုတိုင်အိုးတို့ကို မိုဟ်ကျောန်ကမ္မာန်ပော်သက်သက်ဟွာသောင် ဟိုတွဲမှုဟွာတွဲကျောန်တဲ့ ပတိုန်နိုဟ် ဟိုတွဲကျောန်ရှုံးလော် ဒုဟ်ဆုံးမြင်ကိုရှုံးရ။ ဟိုတို့ရ—မှုဟိုတိုးကျောန်ကမ္မာန် ဖော်ရှုံးကလောင်သော်မွဲတဲ့ ဖော်တွဲစိပ်တိုင်ပဲ ဖော်ကော်တွဲအံင်နဲ့ အတိုင်တင်ရန်တွေအဲဖော်ဟောင် ဒုရှိဟိုကွဲကိုက မ္မာန်ပော်ရောင် ကိုထားလညှတ် ဖွဲ့မလျှော်တပ်တားရ။ တဲ့ဆုံးရ။

လိပ်လည်တိ
ဖော်ချင်မန်တိကျော်ဖော်ပရောင်ချင်ကွာ့န်ဆောင်ကာအဲ
ချုပ်-ဗည်သံသာ

ပရောင်ဗျာန်စွဲ ဒုပေရောင်သာ်ကလးပြသူ ကောန်ချင်ကောန်ဂွာန်ရဲ၊ ဒုကမ္မာန်ရောင်တွင်ကောက သွက်ကောန်ချင်ကောန်ဂွာန်ဂမိုင် စွဲယိုပ်ယာပ် လတူပရောင်ချင် အာကျိုင်မံင်စံင် ကမ္မာန်လမျိုင်လမျို့ပရောင်ထဲတိယိုက်၊ ပရောင်ပညာ၊ ပရောင်မိုက်ဖျာနှင့်တမ်းရောင်။ ဗော်ပရောင်ဗျာန်မွဲမွဲ မပုံးကိုဗော်ချင်မန်တို့ရောင် ဗော်(ကကော်ဒီမပ်ကရေသီ ကောန်ကူးမန်) တအ် စွဲကော်ပေါ်အံင်နဲ့ နက်သာသံပရောင်ဗျာန်ရှုံးမအေးဒုံးစံဝေးတစ် လညာတ်ပရောင်ဗျာန် ဗော်ကော်ရောင်။ ကူးစွဲ-ရိုပ်ကွဲက်ပရောင်ဗျာန် စွဲဆက်ဖြော်မော်တဲ့တက် ကော်အာပေါ်အံင်နဲ့ နက်မှုပ်ပရောင်ဗျာန်ရဲ။

ပုံခေတ်ပိုဏ်၏ ဖော်ပရောင်ချင်ကွာနှင့် စွဲငြင်ချော့သဲလေးကျင်ရ။ ဖော်ပုန်ဂါတ်၊ အောက်ဆောင်ကို
ကော်နာနာ ကက္ခာနာနာ ချင်နာနာတဲ့ ဒေါ်အင်စမ်စတ်ကျင် လတူသာသရ်ပုန်ဂါတ်ရ။ ပုန်ဂါတ်ရပ်လွှာ
လတူရေးတိ ပုံခေတ်ပိုဏ်၏ ယအောင်ရှိကျင်တဲ့ ပုန်ဂါတ် နကိုသာသရ်ပရောင်ချင်ကွာနှင့် လုပ်ကေတ်ကျင်ဖွဲ့ရ။
ချင်တွေအစိုးဗုံးမျိုးင် ပြင်သွေ့အာနဒ် ချင်ဒီမ်ပ်ကရေသိ(ရ) ချင်မျုံကိုခေါင်အင့် အုပ်စုပ်ကက္ခာကျင်ကျော်
(ကော်ဂီင် ကံကုသံကျော်ဖော်ကေတ်ရ) ပုံအကြော်ရေးကပ်ပိုဏ်၏ ပြင်သွေ့မျိုးင်သွာ်ပရောင်ချင်ကွာနှင့် နှက်သွာ်
တွေအင့် ခုံဗုံးကို သွာ်ဒီမ်ပ်ကရေသိရှိ ကော်အောင်သလာမ်တော် ဝင်ကျင်များ ဝါဒ(ဒိုင်သမိုင်ကိုချော်ပတ်
လတူသာသနာ) တဲ့ အာရုံချင်ဖြော်ဖွဲ့ မပျံ့ကိုချင်အမေရိကာ ယူရောပ်၊ လတူဆက်ဖွဲ့ သွာ်ပရောင်ချင်
ကွာနှင့် သွာ်ပြင်သွေ့ရှိ လဂါလအော်ပုန်ရောင်။ မူးအဆက်ပုန်-ငြော်စွဲပ်ကောင်ဂါတ် ကျင်တိန်ကို သုန်ဒလာ

င့်ဟုမူး ယအောင်ဖြစ်တော်မြိုင် ဆုံးစပ်ကိုသို့ဗုဏ်ရှင်တိန်ကျင်ကိုတဲ့ ဂွဲကိုအခါင်ကိုဖြဟတ်လတူ ပရောင်ခီဓရာင် ပရောင်ပြင်သုံး သွော်ပရောင်ချင်ကွာနှင့် ချင်ဖြော်ဖြော်မြိုင် အသိင်ပုံသကာတ်မြဟ်ကျွဲ ကျွဲရဲ့။ ဟိုမြဲသုတေသနပုံနှင့် ပရောင်“အပဲချင်” ညားကိုညားရှု ဖော်ညားကိုညား အေးကျွာန်ကျင်တဲ့ ရှင်တရာ့ ပရောင်ချင်သအာင်ရှင် ချင်ဖြော်ဖြော်စွဲမှုဂိုင် အေးယျေအောင်ကျင် အသိင်အတိန်ရောင်။ တင်ရှုလောင် မအေးကောတ်ခဏ်လူတ်ကိုရဲ။

ဖော်ပရောင်ချင်ကွာနှစ်မွဲ ဂုံဖွေ့ဖော် ဂုံအာင်နွေ့ ဒါးကေတ်ခွန်နာနာသိရောင်ရှု မဒေးကေတ်ခဏ်လှတ်ရောင်။ ပုံခေတ်ပိုကာအဲ ကျိုပ်သကိုပ်ပရောင်ချင်ကွာန်ကဗြိုင် ဆစိတ်ဗုတ်ပညာညီညာစုရှု ဟုရှုမှုပ်ရှု၍၊ တင်ကော်သူ လတူပြုသွားပရောင်ချင်ကွာနှင့် ဖွေ့ဖို့နှင့်ကျင်ရှု၍၊ သာဓကတုန်-မွဲအလုံးကပ် ရှိုင်ကျင်ရှု၍ ဥတုရာသီပံ့က်ပွဲနှင့် တဲ့ အလိုအသီမွဲအလုံးကပ်ကျော်ကုလသမဂ္ဂ ဒါးကော်ကော်စရိတ်ဖွေ့ ပုံချင်ဗာလီတီမင်္ဂားက်သတ္တာကာအဲ (ဒီဇိုင်းဟာ ပထမသတ္တာ)ရှု သွေးသံတီကေတ်ရှု။

ကောနိဂကူမန်ဗွဲမရှိင် ဗွဲတွေ်သုတေမန်ဗွဲမရှိင်စွံ စိတ်ခါတ်ကြံ့မိုဟ်ကျွင် လတူသဘဓရပြပရောင်ချင်
ကွာန်ရ။ တင်ယောင်ယာမင် အပွဲကမ္မာန်ဖော် အပွဲကမ္မာန်ကော် အပွဲကမ္မာန်သွာ်နာနာရှု ဗွဲတ်ပညာနှစ်
ပါပီဟိုး သိကိုကျင်ရ။ ကူး တင်ပြိုင်သွာ် အပွဲပြိုင်ပပရောင်ချင်ကွာန်ကူ့မန်ရောင်။ ပြသွာ်အပွဲဖော် မပဲ့ကို
ရှုတတ်ဖော် သမိုင်ပရောင်ချင်ကွာန်ဖော် တင်ဒွေ့တ်ပက်ကောန်ဖော် ပရောင်စီရောင်ကောင်ကာ အပွဲကမ္မာန်ဖော်
မပဲ့ကို နဲ့ကဲ့ခေတ်တွဲ စပ်ကိုနဲ့ကဲ့ချုပ်မှုကမ္မာန် ဒုင်စမ်စတ်လတူကမ္မာန်၊ သေ့စိုးပိုင်တင်ချိန်လျက်မ္မာန်၊
ဒုင်စီရောင်လတူချို့ဟ်—ပရော ဗွဲတ်အး—လတူကမ္မာန်ပိုင်မွဲဂိုတဲ ပိုင်ပိုဂိုတဲ ပိုင်ကြွဲဂိုတဲ ပိုင်မွဲသွာ်သွာ်စွံ တင်ကော်
ချ လတူကမ္မာန်ဖော်ရှု ဆုံးအာတ်စိုက်ကျွင်ရ။ တင်အးဒုင်ဇန်ကျွင် ကမ္မာန်ကော်ရှု ကျောန်လေဲပုံသောင်
ကော်ချောတ်ကိုနှုန်းဖွေ့ကိုနှုန်း တင်ဝါတ်ဂါတ်စွံဗွဲမရှိင်ရ။ လညာတ်ဟွှာတ်ပုံ စွဲလပ်ကျာရှု။ ကမ္မာန်ကော်
ဂုံအံင်နှုန်း မိုဟ်ကျောန်ကမ္မာန်ကော်မွဲတွဲကိုမွဲတွဲ အောက်ဆော်ဟိုး ခွော်သွှု ရှုံးသွှု လတူတာလျှိုင်ကို
အခေါင်အတိုင်ရောင်။ သမိုင်ပရောင်ကမ္မာန်ဖော် ဌာနအိုတ်သို့ သကိုပြောန ကမ္မာတိကဆံ့ပံ့ကဆံ့ပံ့ နူကွာန်ရှု၊
ပိုင်တိကို ပိုင်ချုပ် ခရိုင်ကမ္မာန် ဟွှာခိုင်ကျိုက်မှုး ဖော်ကို ကော်ကိုဖွေ့ကိုနှုန်း ချောတ်ကိုနှုန်း ချုံ
ချိတင်ဝါတ်ဂါတ်ရောင်။